

neserati se sprejemajo in velja
tristopna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se
cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana
pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravništvo
(administracija) in ekspedicija na
šarem trgu h. št. 16.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:
Za celo leto . . . 10 gl. — kr
za pol leta . . . 5 " —
za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:
Za celo leto . . . 8 gl. 40 "
za pol leta . . . 4 " 20 "
za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošiljan
velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo v Hilšerjevi ulici
štej. 6.

Izhaja po trikrat na teden in
sicer v torek, četrtek in soboto

Naš Andrassy.

Srečna je država, ki o nevarnih časih dobi
na čelo moža, kateri je svoji veliki in težavni
nalogi popolnoma kos. Da taki možje ne ra-
stejo na vsaki gredi in jih tudi vsako stoletje
ne rodi, je zgodovinsko dokazano. Na mestu
takih pravih mož pa se rodi več drugih, ki
se potem na vzvišeno mesto silijo, a nimajo
zato potrebnih zmožnosti.

Avstrija je že več stoletij v jako kritič-
nem stanu, vsaka večja politična dogodba se
ob njo zadene in prav za prav še nismo imeli
nikdar pravega miru, morali smo stati nepre-
nehoma na straži. Za Kanitzem pa vendar
nismo imeli nobenega vseskozi zmožnega dr-
žavnega kancelarja, zato se sme po vsi pra-
vici reči, da je Avstrija pri vseh svojih dr-
žavnih kancelarjih vendar še srečna, da ni na
slabšem, kakor je. Hvale za to gregotovo več
vrlim narodom njenim, kakor možem, ki so
bili na krmilu.

Tudi grof (zdaj knez) Andrassy ni mož
srečen za Avstrijo. Z Madjarji je imelo ce-
sarstvo vedno svoj križ, če bi šlo po njihovi
volji, kje bi bila Avstrija že! Ne bomo dokazovali
tega po zgodovinski knjigi še celó najnovejših
časov, tudi ne bomo pretresali madjarske po-
litike Andrassyeve, ker je oboje že na belem
dnevu; isto tako ne bomo očitali našemu dr-
žavnemu kancelarju tega, kar je o priliki vgodni
za Avstrijo zamudil; še tega mu nečemo na-
kladati na rame, da je on v prvi vrsti kriv
sedanjega prelivanja drage krščanske krvi v
Bosni in zavleke rešenja južno vztočnega vpra-

šanja. Kar se je zgodilo, se ne dá preklicati
ali prenarediti, pač pa se dá popraviti.

Dà, popraviti se dá še marsikaj, le vkre-
niti treba na pravo pot. To ne bo posebno
težko — še celó Andrassyevemu madjarskemu
srcu ne — po vsem tem, kar se je zadnje tedne
godilo in se deloma še godi. Po zadnjih britkih
skušnjah, ki so jih prestali posebno mažarski
polki s turško druhalijo, se je sočutje Madja-
rov do „pobratimov“ Turkov vendar menda
ohladiło in tudi ne bo v Turke več tako za-
ljubljen, kakor se je prej svetu zdelo, da je.

Vsak človek ima za to, kar je storil, če
ni bilo dobro, dobre ali vsaj slabe izgovore.
Tudi Andrassy se ne dá kar meni nič tebi
nič obsoditi. Za svojo dosedanjo politiko, po
kateri je toliko zamudil, ima izgovor, da ni smel
samostojno delati, ampak le s sporazumljenjem
vseh evropskih oblasti. Koliko je vreden ta
izgovor, se najbolje dá razsoditi po tem, kar
je storila Rusija. Ne brigaje se za dovoljenje
ali nedovoljenje Evrope je šla nad Turka in
brez vsakega dejanskega upora ugnala Turčijo
ter dosegla svoj namen — če ne popolnoma,
vsaj po večem; kar pa še ni dosegla zdaj, bo
dosegla v par letih, saj se zgodovini tako ne
mudi.

Enako Rusiji bi bila ravnala lahko tudi
Avstrije. Andrassy bi bil — če bi bilo treba
— za zasedbo Bosne imel tehten izgovor, ker
ravno Avstrija je po dogodbah na jugu največ
trpela, njo je ustaja silo veliko stala. Kongres
bi bil odobril vse, kar bi se bilo do tje zgo-
dilo, najtehtnejši dokaz temu to, da je slednjič
vsa Evropa dala mu mandat žandarja, ki ima

Bosno v red spraviti in jo — če mu drago —
tudi obdržati za povratev vojnih in drugih
stroškov. Če bi bil Andrassy prej že to po-
mirjenje in vravnanje dognal, tem bolje, Ev-
ropa bi mu bila ploskala.

Zdaj je vse drugače. Turčija noče in tudi
ni v stanu, nam iti na roko pri izvrševanju po
Evropi prejete misije, ker njo to ni bila nikdar
volja; pred evropsko silo se je — po Rusu
popolnoma onemogla — pač potuhnila, a pod-
vreči se berolinskim sklepom nikakor in nikdar
mislila ni. Zato je v Bosni tak upor, da si
moramo pribojevati to deželo z dragim denar-
jem, pa še bolj drago krvijo, česar bi ne bilo,
če bi turška vlada sama na vso moč ne pod-
pirala upora s svojimi rednimi vojaki. Da bi
to ne bilo res, si danes še v Carigradu ne bodo
upali tajiti, tudi Andrassyu je to popolnoma
očitno.

In pri vsem tem se vidi, kakor da bi An-
drassy ne bil še pri pravem spoznanju politič-
nega stanja; če pa je, tem slabši dokaz o nje-
govi zmožnosti državnega kancelarja avstrij-
skega.

V tem namreč, ko je v Bosni in Herce-
govini tekla kri naših vojakov, je na Dunaji
in v Pešti tekla šampanjec pri pojedinah med
turškimi in našimi diplomati. Ni li to vsaj ne-
spodobno, neprilichno, če ne zasluži še hujega
izraza? Kdo bi se ne spominjal pri tem onih
advokatov, ki sta skupaj kosila, ko ste se njuni
stranki pravdali?

Pa še nekaj. „D. Ztg.“ je pred par dnevi
prinesla zanesljivo novico, da je grof Andrassy
s pooblaščenecem turške vlade hotel skleniti

Nove šege sleparstvo.

(Dalje.)

Kaminski je čul, da Smolovski pripoveduje
Grabežu poluglasno njegove želje.

Dragi prijatelj, vi veste, da sem pri vas
na dolgu, tudi da sem rad hvaležen, ali ravno
zdaj mi je to, kar prosite, prav res nemogoče,
odgovori tiho, pa vendar toliko glasno, da ga
je poročnik slišal, Grabež. Kaminskemu je
skrb vso kri v obličje spodila.

Smolovski prosi še dalje.

Znano vam je, da prav rad vse storim,
kar je v moji moči, nadaljuje Grabež, bom
skusil — morebiti bo pa vendar le še mogoče
vam vstreci. Do kedaj potrebuje vaš prijatelj
denar? — Saj je najbolje, da sam z njim go-
vorim, bom prav gotovo vse storil, kar le za-
morem.

Vaš prijatelj mi je vašo željo naznanil,
obrne se Grabež h Kaminskemu, bom skusil,
če bom zamogel jo spolniti. Vi hočete 600
tolarjev?

Da, toliko prosim, odgovori poročnik.

Kedaj jih morate imeti?

Drevi, jutri moram plačati neko menjico.

To je sitno, zelo sitno, reče Grabež, ter

si z roko po čelu drgne. Vam se bo čudno
zdelo, če vam povem, da ravno zdaj te svote
nimam pri rokah, pa je vendar resnica, ker sem
zadnji čas velike stroške imel. Ko bi bil to le
nekaj dni prej vedel, bi mi bilo lahko to ma-
lenkost pripraviti. Vi morate toraj na vsak
način denar še danes imeti?

Da, še danes, odgovori Kaminski.

Prosim, skusite, skusite, da moj prijatelj
še danes denar dobi, pridene Smolovski.

Jaz hočem vse storiti, kar mi je le mo-
goče, reče Grabež ter se vnovič po čelu po-
drgne. Moj brat je tudi poročnik, toraj tudi
vem, kaj to pomeni, če je treba menjico pla-
čati in njen lastnik nima sočutja. Neusmiljenih
ljudi je dosti, po njih je že marsikteri ne-
srečen postal. Saj bi rad pomagal, pa le še
ne vem, kako bi to reč vredil.

Zamišljeno strmi pred-se, obraz njegov je
videti tako častitljiv, da Kaminski vse svoje
zaupanje va-nj stavi.

Stojte! tako-le bo šlo! reče na posled
Grabež in veselo glavo po konci vzdigne. Go-
spod poročnik! bote vsaj videli, da sem pri-
pravljen vse storiti, da vam pomagam.

Prosim, stopite v mojo sobo, tam bomo
vse v red spravili.

Vsi trije gredó v Grabeževo okusno vred-
jeno pisarno.

Prosim, sedite! reče Grabež. Jaz vam bom
razložil, na kak način le mi je mogoče, vam
pomagati, toda poprej vas moram še nekaj
drugega opomniti. Moja navada ni, na obresti
posojevati, jaz to le storim, ker me je prija-
telj za to prosil. Meni bi ne bilo ljubo, ko bi
kdo drugi kaj zvedel o tem, in jaz vam to
storim le, če mi zastavite svojo častno besedo,
da ne omenite tega nobenemu drugemu.

Kaminski zastavi častno besedo.

Jaz nisem oderuh, toraj vam računam le
sedem odstotkov, nadaljuje Grabež. V poroštvo
posojene svote ali njene vrednosti podpisali
mi bote — se ve da — menjico. Nasproti se
pa jaz vam zavežem, te menjice toliko časa
ae v druge roke oddati, da jo vi zopet po-
plačate. Ste zadovoljni s temi pogoji?

Z veseljem pritrđi poročnik, saj na tako
dobre pogoje še ni nikoli na posodo dobil.

Menjica bo tekla na šest mesecev od danes,
reče Grabež, odstotke za ta čas, 21 tolarjev,
vam precej vračunam, vi dobite toraj še 579
tolarjev.

Tudi s tem je bil Kaminski zadovoljen.

neko pogodbo, po kateri bi Avstrija imela dati Bosno Turčiji nazaj, ko jo vredi in umiri. Lepa reč! Kaj bi imela potem Avstrija za toliko prelite krvi, kdo bi jej povrnil silne stroške za pribegle in vojsko! K sreči — piše „D. Ztg.“ — turški poslanec ni imel dotičnih pooblastil in naš presvitli cesar bi tej pogodbi gotovo ne bil pritrtil.

Po vsem tem ni čuda, da pravi Avstrijec ne more ploskati Andrassyevi politiki, ampak v prid cesarstva le želeči, da bi mu Bog dal pravo pamet v teh sitnih homatijah ali pa, da bi na njegovo mesto prišel drug možak, — ki bi bil veliki nalogi popolnoma kos. Če pa ostane pri starem, kaj hasnejo Avstriji vse še tako slavne zmage naše junaške armade!

Nekaj misel o našem slovstvu.

Naše slovstvo je skor povsem zaspalo. Gojili smo ga, kakor vrtnarji po zimi salato, — pod stekleno streho, le za nekatere boljše kroge, večinoma ni kazalo toliko životne moči, da bi prodrlo med prosti narod; ali pa vrtnarji niso imeli zastopnosti za to. Čudimo in jezimo se nad prodiranjem nemškutarije, pa morali bi vedeti, da je treba narodu zdrave duševne hrane v domačem jeziku priskrbeti, da mu ne treba segati po izdelkih tujih Vil. Naša literarna društva niso v zelo veselem stanu: enim primanjkuje gmotne, drugim duševne podpore. „Matica“ ima toliko premoženja, da bi zamogla kaj na dan spraviti; pa blago, ki ga nam v duševno hrano ponuja, nas ne more vseh zadovoljiti, ker tvarina ni vsakemu mikavna, deloma celo ne umljiva. Po mojih mislih naj bi „Matica“ v prvi vrsti skrbela za zgodovino slovenskega naroda, za preiskavanje slovenskih narečij, za knjige, iz katerih bi se narod naučil ekonomije, pravosodnih zadev (narodni odvetnik), više trgovine itd., in če bi se prav ne hotela na gospodarsko stran spuščati, najde v našem duševnem razvitku tvarine dovolj, ki je potrebna še natančneje pojasnila, olikanja, razmotrovanja: kako ustvariti narodno dramatik, kako pot iztrebiti in ogladiti prihodnjemu slovenskemu vseučilišču, kako podpirati domače umetnike in narodno umetnost, kako prirediti malo po malem slovensko akademijo krasnih umetnosti, pesništva, slikarstva, podobarstva in godbe; potrebujemo velikega ilustrovanega,

lepoznanskega lista. To in še več drugih stvari nam je veliko bolj na srce priraščeni in potrebni, nego so n. pr. nekteri životopisi, jezikoslovne razprave, slabi, neumljivi prevodi iz Dante ja, francoski romani po kopitu „lažnjivega Kljukca“ itd.

Le eu sam oddelek naše literature je krepk in živ, pa tudi narodu vstreza, to je narodno časopisje; ono je bilo primorano, življenja si iskati v prostem zraku, med narodom (in ne pod stekleno streho), zato je tudi krepko in narodu koristno. Vredno je večje podpore od strani slov. občinstva, in tudi tu hira naša literatura, pa tukaj leži krivda na strani občinstva.

Družba sv. Mohora hvalevredno deluje ter nam je velika pomoč proti germanizaciji. Dramatično društvo nikamor ne more naprej, ker je pri njem veliko gujilega, odbor svojemu poslu ali ni kos, ali pa ni dosti marljiv. Tudi se je s pustimi igrami iz tujih gredi občinstvo iz gledališča pregnalo, tako da predstave nič več ne nesejo, in se brez deželne podpore še igrati ne bo več moglo. Koliko domačih dobrih iger plesnuje po raznih omarah, ki ne bodo menda nikdar videle odra!

„Glasbena matica“ in „Ceciljsko društvo“ sta dva mlada zavoda, ki nam še mnogo lepega obetata. Naloga „glasbene matice“ bi zdaj bila, da bi Kuhačevo zbirko s slovenskimi narodnimi napevi pomnožila (po dogovoru s Kuhačem) in skrbela za obilno razširjatev tega epohalnega dela med Slovenci. Če hočete obe godbeni društvi napredovati, naj se pred vsem varujete takih mož v odbor, ki niso ne strokovnjaki, ne vaeti za stvar, ampak se dajo voliti le zavoljo časti, potem pa vse v nemar pusté, k sejam ne prihajajo, ali pa le, kedar je treba, kak dober nasvet podreti, in tako zaspanost in apatijo prinesejo v društvo; boljši je en sam dober, nego deset slabih gospodarjev, le pogledjmo Kuhača! — Treba je „glasbeni matici“ in „Ceciljskemu društvu“ tudi denarne podpore, zato naj se skrbi, da se število udov pomnoži, da bomo mogli v svojem času tudi domače skladatelje plačevati, sicer nam bo vsak talent na tuje všel, kjer mu bodo kak dobiček obetali. Brez skladateljev pa ni godbe. — Narodnjak.

Politični pregled.

V Ljubljani, 25. avgusta.

Avstrijske dežele.

V deželah, kjer se imajo deželni poslanci voliti, obrača se pozornost prebivalcev na te volitve. Na **Českem** menda ni dosti upanja do narodne zmage, ker so ustavoverci mnogo nemških kmetov med velikoposestnike potisnili. Na tak način, pravijo česki listi, je pač vsaki stranki lahko zmagati. Delovanje česke narodne stranke se bo obrnilo na drugo polje, kjer je zmaga bolj gotova. Na **Štajerskem**, kakor zremo, za slovensko stranko dobro stoji, — nasprotni ves nasprotni aparat zoper nas dela, posebno v mariborskem okraju.

Na **Ogerskem** sedajni Tiszini vladi menda ni na rožicah postljano, in bo morala brž ko ne odstopiti.

Vnanje države.

V **Srbiji** je veliko praznovanje dosežene neodvisnosti. Tudi mi našim srbskim bratom iz srca privoščimo to, kar so dosegli, in upamo, da pride kmalo čas, ko bodo tudi ti isti kraji stare Srbije, ki so pod Turkom ostali, združeni pod dinastijo Obrenovičev. Saj bo Turčija tako kmalo povsem razpadla.

O **Črnogorcih** so pisali, da je boj s Turki že obnovila, ker jej ta neče odstopiti Podgorice in Spuža. Do sedaj o tem še nimamo gotovega potrdila; vendar je vest verjetna, in če še ni zdaj resnična, utegue kmalo postati.

Tako **Turčija** bojda tudi Rusom neče odstopiti Batuma, kar je vsled berlinskega miru zavezana storiti. Grki so jako razkačeni nad Turčijo, ker jim nobene koncesije neče dati. Vse kaže tako, da se bo vnela nova vojska zoper Turke.

Garibaldi predlaga, naj bi se sešel kongres narodov v Parizu, kateremu naj bi Viktor Hugo predsedoval. — Kdo bo pa te poslance pooblastil, potrdil in njihove sklepe izvršil? Zborovati brez eksekutivne pravice in moči se pravi, prazno slamo mlatiti.

V **Ameriki** (severni) rijejo polagoma na svetlo tri nove stranke: socijalna, delavska (prvi v zlahti in podobne), pa stranka kmečkih posestnikov na zapadu (farमारjev). Ti poslednji hočejo več papirnatega denarja, in so zaklet. sovražniki železnic, češ, da so predrage.

Grabež sede za mizo, napiše menjico in jo potem podá poročniku, da jo ta podpiše.

Prosim, berite poprej menjico prav pazljivo, predno podpišete. Jaz vas ne mislim prevariti, ali dostikrat je imel že kak mali pogrešek velike in sitne nasledke, zato tudi jaz vsako najmanjše pismo natanko pregledam, predno ga podpišem.

Kaminski prebere menjico in ker je v redu, jo podpiše. Grabež jo položi na mizo ter pravi: Jaz vam zdaj v gotovem denarju zamorem le 150 tolarjev dati, dam vam prav čisto vso gotovino, tako da še meni prav nič ne ostane, samo da vas iz zadrege rešim; za 429 tolarjev vam bom dal pa blaga, katero sem moral včeraj prevzeti od nekega dolžnika mesto denarja. Smodke so in vreča kave.

Kaminski ga začudeno pogleda. Kaj je njemu kava, on hoče denarja, ne kave. Grabež zapazi ta pogled in reče smehljaje se:

Vi ne bote škode trpeli, poglejte sem, blago mi je zaračunano za 455 tolarjev, jaz vam ga pa dam za 429 tolarjev.

Jaz ne potrebujem blaga, kaj hočem z njim? renči poročnik.

Kaminski! ne bodite nespametni, vzemite! mu šepeta Smolovski; prodajte blago in imate pri tem še lep dobiček.

Če vam ni tako všeč, mi je prav žal, da vam drugače ne morem pomagati, jaz sem mislil, da vam vstrežem, reče Grabež, le tako zamorem vašo željo spolniti, in zdaj se kaže, da vam ni prav.

Kaminski, nikar ne pomišljajte, če ne, je vse zgubljeno, sili ga Smolovski, saj napravite dobro kupčijo.

Vi me ne razumite prav, reče Kaminski, jaz sem vam sicer hvaležen, le ne vem, kako da se blaga znebim, jaz potrebujem še danes denarja.

Vsak trgovec bo rad blago kupil, odgovori Grabež.

Jaz vam pošljem kupca, ki bo vesel, da tako dober kup blago dobi, zavrne Smolovski; ko bi jaz dosti denarja imel, bi ga précej sam plačal.

Dobro, naj bo! reče Kaminski, čeravno ni maral takih kupčij.

Grabež mu odšteje 150 tolarjev in reče prijazno: Blago vam bom pa précej poslal.

7000 smodek je, tisuč po 30 tolarjev, in pet vreč kave po 49 tolarjev. Račun imate tu na tem listku.

Kaminski in Smolovski se poslovita.

Zdaj bom odprl kupčijo s smodkami in kavo, pravi, ko na ulico stopita, Kaminski s čmernim glasom. Res nova navada to, če človek hoče denarja, pa dobi kave!

Grabež vam je dal blago, ker mu ni bilo mogoče vašo željo drugače spolniti. Saj se bodo te reči lahko prodale, pa še dobiček bote pri vsem tem imeli.

Kaminski strmo pogleda spremljevalca v oči, zdélo se mu že zdaj, da je prevarjen. Ali ni to morebiti tudi znano Smolovskemu?

Dobro! prodajte vi blago, dobiček naj bo vaš, pa tudi zgubo mi bote povrnil, mu reče srpo.

Jaz se ne razumem na take reči, nisem rojen za trgovca, odgovori s smehljajem Smolovski, ko bi ne bilo tako, bi vam rad storil, kar želite. Imam zdaj posebno opravilo, ne zamerite. — Z Bogom!

S tem izgovorom se poslovi Smolovski.

(Konec sledi.)

Izvirni dopisi.

Iz Ljubljane 22. avg. (Slovanom sovražno časnikarstvo.) Kako dolgo bomo še pod jerobstvom dunajske dnevne literature stali? Pojdi v katero kavarno koli v Ljubljani, povsod nahajaš le dunajske časnike. Iz slovenskih časnikov je komaj zastopan „Narod“, le tu pa tam kak „Slovenec, ali „Novice“; sicer pa ne bereš drugzega, ko modrost dunajskih čifutov. In kakšno je to časopisje? V obče se odlikuje po surovem jeziku, zlasti nasproti Slovanom, po nevednosti in lažnjivosti, po nekem bolehnem poželenji po senzacionalnih novicah in poročilih.

Drugi narodi, ki imajo kaj časti v sebi, drugače ravnaajo s takimi literarnimi izvrci. „N. fr. Presse“ je bila takoj prepovedana po celi Francoski, ko je leta 1871 silno grdo pisala o Francozih; pozneje si je zopet milost izprosila, in odsihdob si ne upa prehudo zabavljati čez Francoze. Še turška vlada je prepovedala „Kikiriki-u“ vhod čez turške meje, ko je početkom vstanka o Turkih zabavljivo pisal. Le mi Slovenci ostanemo čisto neobčutljivi, kedar nas taki listi za naš denar zasramujejo, da, še težko pričakujemo poštnega vlaka, ki nam te smrtne sovražnice iz Dunaja privleče! „Dunajski Tagblatt“, list poln divje razkošne orientalne (semitske) domišljije (deloma tudi izmišljije — laži) s svojimi smešno absurdnimi napisi pri uvodnih člankih (v kateri stroki ga je začela posnemati tudi „Morgenpost“, ker Dunajčan brez „paprike“ že nič več povziti ne more, ker ima po tolikih vžitkih že preveč neobčutljive živce), ne neha povdarjati, da je poklic Avstrije zatiranje Slovanov, in vendar dobrovoljni, pohlevni Slovenci tak list z dopadanjem čitajo, enako rimskim gladiatorjem, ki so cesarja, ko jih je v smrt gonal pozdravljali: „Ave Caesar, morituri te salutant.“ — Češen bodi, cesar, umirajoči te pozdravljajo.“ Pa ta primera je še preslaba, ker je cesar rimskim paganom veljal za nekako višje bitje; podobni smo tlačanu, ki je svojemu gospodarju roko poljubil, ko ga je tepla!

Predrzo in breznačajno obnašanje „N. fr. Presse“ je dovolj znano. Zaveden in svobodoljuben Slovenec zamore iz dunajskih listov samo oficijozna: „Presse“ in „Fremdenblatt“ brez srda in jeze čitati. Dva dunajska lista pa zadostujeta po moji misli za vsako slovensko kavarno. Namesto drugih pa naj bi se naročili poštenti, veliki listi iz drugih držav, magari tudi nemški, ki so, kakor „Augsburger Allgemeine“, „Nationalzeitung“, „Norddeutsche Allgemeine“ v primeri z dunajskimi še precej poštenti časniki. Iz slovanskih naj bi se naročevali poleg „Politike“ vsaj „Obzor“, ki ga Slovenec lahko ume, srbska „Zastava“, ki jo še ložej umemo, ko hrvatske liste (ker Srbi pišejo manj umeten, bolj priprost jezik), samo da se cirilice navadimo, potem, ker že ruski ne znamo, vsaj nemško pisana „Petersburger Zeitung“. Pri tem bomo imeli dvojen dobiček: prvič se nam ne bo treba toliko jeziti; drugič pa bomo več zvedeli, naš politični obzor se bo razširil, zvedeli bomo, kako v inostranstvu naše razmere sodijo, rešili se bomo jerobstva dunajskih časopisov in zaali si bomo sami boljšo sodbo o vseh dogodkih delati, nego jo imajo dunajski listi sami, ki se gledé ozbiljnega razmotranja stvari, gledé vednosti, resnicoljubnosti in nepristranosti že davno ne morejo meriti z večimi novinami ruskimi, pruskimi, francoskimi, angleškimi in laškimi.

Kako slabo podučeni da so dunajski listi,

to se je videlo pri zadnji vojski, ko so vedno turško zmago prerokovali, ko so pri vsaki bitvi na tisoče mrtvih Rusov naštevati („N. fr. Presse“, je našela v enem mescu 197.000 mrtvih in ranjenih Rusov, klanec v Šipki pa so Turki 17 krat Rusom vzeli, čeravno ga niso ni jedenkrat), ko so pravili, da bo Sulejman paša zdaj zdaj v Cetinje vmarširal, čeravno je bil grdo tepen, — z eno besedo, vedno so se ti listi skazovali slabo podučene, ker njih večina niti svojih dopisnikov niso imeli, pa so si morali novice izmišljevati, to je, lagati, kar so v svoji hudobnosti vedno na škodo Slovanov obračali, deloma pa so bila njih poročila nalašč resnici na kvar zavita in predelana (kakor je „N. fr. Presse“ g. Gopčević očitno v svoji brošuri dokazal, ne da bi se bil ta „honetni (?), svetovni“ list zagovarjal!).

Ti listi tedaj niso vredni našega zaupanja in tudi niso po tem, da bi se mogel iz njih človek o politiki podučiti. Le malokdo je zmožen, narediti si o politiki svojo nepristransko in pravično sodbo, ako pa človek čita te liste, ga še bolj zmešajo in narodu odtujijo, kolikor mogoče, ker se zavijanja resnice in lažnjivih poročil nikdar ne vstrašijo. Opominjam le na njih najnovejšo trditve, da so ustajo v Bosni zakrivili Srbi in Črnogorci, s katero vestjo so celó mnogo Slovencev premotili, zdaj pa se kaže in potrjuje od vseh strani, da je bila to debela laž. Popustimo tedaj vse te liste in čitajmo resno ljubne, poštene in resne časnike, kojih se ne manjka. Pred vsem pa podpirajmo naše slovenske časnike, ki so vsi poštenti ter govorijo za našo čast in našo korist. Če že hočemo nemške časnike čitati, ne berimo judovskih, ampak poštene nemško-katoliške, kakor „Tiroler Stimmen“, „Vaterland“, „Grazer Volksblatt“ itd.

V Banjaluki 21. avg. 14. t. m. so napadli Turki (bašibozuki in nekoliko regularnih) Banjoluko. Pridružili so se jim mnogi turški prebivalci v mestu, ter so z oken na naše streljali. Hud boj je trajal od 7 ure zjutraj blizo do poldne. Dasiravno je bilo naših le 900, Turkov pa je prišlo nad 2000, je bila vendar končna zmaga na naši strani. Turki so pobegnili v gore. 16. t. m. pa so menda, da bi se maščevali, Banjoluko zažgali. Nastal je strašanski ogenj in pogorel je velik del mesta. V veliki nevarnosti je bila naša bolnišnica, tako da so z bolniki in vsem blagom morali zbežati v kasarno, četrte ure oddaljeno od mesta. A k sreči bolnišnica vendar ni pogorela in se danes bolniki in zdravniki zopet preselijo vanjo. 18. t. m. se je na polji med mestom in kasarno obhajala sv. maša v šotoru, ter se je slovesno in radostno praznoval rojstni dan presvitlega cesarja Franja Josipa in ob enem slavna zmaga naših vojakov. Pri sv. maši se je zbralo prav mnogo katolikov iz vse okolice. General Samec jih je po sv. maši nagovoril in navdušenih klicev presvitlemu caru Franju Josipu ni bilo ne konca ne kraja. —

V boju 14. t. m. je padlo naših okoli 30 in je bilo okoli 70 ranjenih. Težko da bi Turki napad še ponovili, ker se je število naših vojakov v Banjaluki zdatno pomnožilo, ter so okrog in okrog nastavljene straže.

Iz Travnika (v Bosni) 16. avgusta. (Posnetek iz privatnega nam izročene pisma.) Okoliščine, v katerih zdaj tukaj živimo, so za pisarenje jako neugodne. Dozdaj smo večidel marširali in sicer od Siska do Travnika v Bosni. 30. p. m. smo šli pri Stari Gradiški čez Savo in jo mahnilo proti Banjaluki, kjer smo ostali do 3. t. m. Do tje se nam ni nihče v bran postavil in mirno smo marširali, čeravno

je nas hoja zlasti težko stala. O Banjeluke naprej pri drugem maršu, t. j. 5. t. m. pa smo se s turškimi roparji prvokrat sprijeli; bojevali smo se z njimi 5 ur in jih sledujč v beg zapodili. Vzeli smo jim več konj in orožja ter jih tudi več pobili. Bilo jih je pa silno veliko in ranili ter ubili so tudi več naših fantov. Akoravno so prvi dan krogle prav na gosto okoli nas padale, je bilo 7. t. m. vendar še veliko huje; vdarili smo se s Turki pri vasi in jezeru „Jezero“ ob 9. uri zjutraj ter se bojevali do trdne noči. Puatarjev in turških tolovajev bilo je jako veliko in imeli so tudi nekaj topov, s katerimi so nam strašno veliko škode prizadejali, ker so prav dobro merili in streljali. Naš polk (Kuhu št. 17) in zlasti naša kompanija, katero vodi stotnik g. Slivnik, skazoval se je ta dan posebno, ne da bi se hotel samega sebe hvaliti. Pred nami bil je 53. (Leopoldov) polk v oguji, pa vojskoval se je 4 ure brez uspeha ter so se morali naši na levem krilu še odmakati, kar pritisnemo mi in v treh urah prepodimo sovražnika z njegovega izvrstnega stalšča unkray trdnjave Jajca, ki je prišla ta dan nam v roke. Vzeli smo Turkom 4 topove (Kruppove) ter jih vjeli okoli 200 in jih mnogo tudi pobili. Jaz sem prvi dan postrelil 120 patron. Pa tudi mi smo veliko trpeli; od našega polka jih je 5. in 7. t. m. po statističnih naznanilih bilo ubitih 14, ranjenih pa 86. Tudi lovcev, topničarjev in Leopoldovcev jih je mnogo padlo. Zguba je res velika, pa zmaga je bila slavna in od svetlega cesarja dobili smo koj telegrafično pohvalo.

To nas tolaži tudi pri stiskah, ki jih sicer trpimo, ker si lahko mislite, da se nam ne godi ravno dobro. Pota so zarad goratih krajev huda, in če smo v mestu, nam je turško prebivalstvo nasprotno in vse je silno drago. Vina, belega kruha, smodk ali kaj enacega že od Siska nisem videl ali okusil. Večkrat nam gre za hrano kaj trda, ker vozovi in konji ne morejo za nami dohajati, in zgodilo se je, da že 36 ur nisem želodca osmetil in čevljev pa druge obleke že 14 dni nisem izzul. Pa to se že pretrpi, če je človek le zdrav, toda nekaj jih je za drisko prav hudo obolelo, vendar se vedno tolažimo s tem, da bodo naši sobratje, ki so toliko časa že zdihovali pod hudo vlado turško, že skoraj rešeni, in da naša ljuba Avstrija pridobi dve novi, jako lepi in rodovitni deželi.

Domače novice.

V Ljubljani 27. avgusta.

(K duhovskim vajam), ki so se včeraj pričele, je prišlo menda 56 gospodov duhovnov.

(„Brenčeljna“ št. 15 in 16), ki ste prišli danes skupno na svitlo, ste polni mikavnih reči, posebno „Pavliha“, ki pripoveduje v znamenem svojem dobrovoljnem narečji dogodbe na jugu, se bo vzlasti bolj priprostim bralcem prikupil. Podoba na zadnji strani je dobro uganjena in izpeljana. Na sredi je videti Andrasya, ki se je ob vroči kaši (Bosni) po Turku razbeljeni spekel, na strani sedi Anglež, kteremu se njegova kaša (otok Ciper) ne zdi prevroča; za plankami pa gledajo Bismark, Gorčakov in Lah opeklega Andrassya. Gotovo bo ta dvojni list naročnikom po vsem po volji.

(3. izkaz milodarov dežel. odboru poslanih za zapuščene rodovine v vojašnico poklicanih rezervistov.) Zaesek milodarov po 1. in 2. izkazu 3421 gold. 72 kr. Firma H. Obr in Demberger v Tržiču 25 gold., gospodje: G. Piccoli, lekarničar v Ljubljani 30 gold., Jan. Čibašek,

župnik v Turjaku, nabiro faranov 3 gl., dr. Ad. Eisel v Ljubljani 10 gold., St. Šranc, župnik v Hotiču, nabiro 2 gold., g. Teodor Rudež k dohodku glasbene zabave v Ribniškem gradu še 2 gold., nabira uradnikov c. k. davkarije v Krškem 8 gl., nabira župnega urada v Žireh 9 gold. 40 kr., nabira župnega urada v spodnji Idriji 3 gold., po c. kr. okrajnem glavarstvu v Litiji čisti dohodek glasbene zabave v Zatičini dne 4. avgusta 1878. leta 90 gold., gosp. M. Poč, župnik v Loškem potoku, nabira faranov 4 gold., nabira po župniji v Dovjem 7 gold. 50 kr., nabira županstva občine Kočevske 12 gl. 50 kr., darovi iz škrinjice v farni cerkvi v Gotnici 2 gold. 74 kr., gospodje Merhar Gregor, župan, Jaklič Štefan, župnik, Bajč Anton, posestnik, vsi iz Dolenje vasi pri Ribnici 5 gold. 10 kr., obrtnijsko-bralno društvo „Sloga“ v Kropi dohodek veselice dne 11. avgusta 1878 v znesku 21 gl., gosp. Dežman Karol, deželni in državni poslanec 10 gold., gosp. Franc vitez Kalina Urbanov, c. k. deželni predsednik, še 200 gold., društvo dosluženi vojakov na Kranjskem pošlje polovico dohodka dne 4. avgusta t. l. na Kozlerjevem vrtu napravljene ljudske veselice v znesku 275 gold., F. H. v srebru 5 gold., gosp. Šušteršič Matija iz Vidma in gospá Bajer Marija iz Zagreba 5 gold., gosp. dr. Zlatoust Pogačar, knezoškof Ljubljanski 50 gold., gosp. Pogačar Simon, c. k. uradnik vojašk. oskrbnega urada 50 gold., nabira med tržani in uradniki v Postojni, ktero so zložili: Lavrenčič Jožefa 10 gold., Teodorovič Drago 5 gold., Ditrich Andrej 3 gold., Salmič Anton jun. 2 gold., Ussar Edvard 1 gold., Salmič Anton sen. 2 gold., Kogej Franc 50 kr., Krajgher Alojzi 5 gold., Krajgher Peter 5 gold., Vodopivec Anton 1 gol., Globočnik Anton 5 gold., Tratnik Janez 1 gold., Jurca Franc 5 gold., Dolšein Vincencij 2 gold., Vernik Peter 1 gold., Proglar Franc 2 gold., Burger Matija 2 gold., Dekleva Anton 1 gl., Zupančič Viktor 1 gl., Fentler Henrik 10 gold., dr. Deu Edvard 5 gold., skupaj 69 gold. 50 kr. — Skupni znesek 4321 gold. 46 kr.

Razne reči.

— Družba sv. Mohora. Razpošiljatev družbinih knjig se je danes pričela in bodo čč. gg. družbeniki knjige prejeli po vrsti, kakor so škofije tiskane v „Koledarju“. Družba sv. Mohora je imela od 1. avgusta 1877 do 1. avgusta 1878 25.755 gl. 62 kr. dohodkov in 25.752 gl. 94 kr. stroškov. Matici je prirastlo 166 gl. v gotovini. Za prihodnje leto 1879 razpisuje družbin odbor sledeča

družbina darila:

a) Sto in štirideset gold. za štiri krajše izvorne povesti, vsaki po 35 gold., v obsegu 1/2 tiskane pole in b) Sto in štirideset gold. za štiri podučne spise raznega zapopadka, vsakemu po 35 gold., v obsegu 1/2 tiskane pole.

Najbolje ustrezajo družbinemu namenu: razprave o narodnem gospodarstvu, poduki iz pravoslovja, naravoslovja in zdravilstva, črtice iz cerkvene ali posvetne zgodovine, potopisi, životopisi slavnih mož itd. Tudi primerne pesmi in spise pošteno-šaljivega zapopadka bode odbor z veseljem sprejel.

Pisatelje pa, kateri za družbo pišejo, prosimo, naj ne zabijo, da njihovih spisov ne bere le peščica bralcev, temveč več nego 25 000 udov jih prebira; izmed bralcev pa pripada ogromna večina priprostemu ljudstvu, zato spisi nikdar naj ne bojo previsoki ali preučeno osnovani in sestavljeni. Ložej so priprostemu člo-

veku umljivi, prej ga bodo podučili in mu blazili um in srce.

Rokopisi naj se družbinemu tajniku pošljejo do 1. majnika 1879 brez podpisanega imena, ktero naj se priloži v zapečatenem listu. — Prisojena darila bodo izplačana na god sv. Mohora dne 13. julija 1879.

Namenjene so pa družnikom prihodnje leto 1879 sledeče knjige:

1. „Slovenski Goffine“ — to je razlaganje sv. maše, beril in evangelj ob nedeljah in vseh praznikih cerkvenega leta s primernimi kršanskimi nauki. II. snopič. Ureduje L. Ferčnik, dekan v Žabnicah.

2. „Šmarnice presv. Jezusovega Serca.“ Navod, kako Jezusovo presveto Serce čestiti in njegove čednosti posnemati oziroma na Našo ljubo Gospo Jezusovega Serca. Spisuje slavnoznani pisatelj č. g. Janez Volčič, župnik v Šmarjeti. Premišljevanja so razdeljena na vsak den meseca majnika, z vsakim premišljevanjem se ujema posebna molitev in izgled. Tako uravnana knjiga bode služila za duhovne vaje v cerkvi, pa tudi premišljevanje doma. Obsegala bode v obliki „Nebeške hrane“ kacic 25—27 pol.

3. in 4. „Spisovnik za Slovence“. Sestavil Andrej Praprotnik, nadučitelj in ravnatelj I. mestne šole v Ljubljani. Po kazalu bode „Spisovnik“ obsegal: „Vvod: Kako prav in dobro pisati. — Pervi del. Listi in opravilna pisma — Splošna vodila. — Zgledi raznih listov. — Sporočilni listi. — Prosilni listi. — Zahvalni listi. — Voščilni listi. — Milovalni listi. — Povabilni listi. — Posvetovalni listi. — Opo-minjevalni listi. — Izgovarjalni listi. — Odgovorni listi. — Razni listi. — Listnice. — Prošnje. — Spričala in poterjila. — Razna javna naznanila. — Razna naznanila. — Grobni napisi. — Drugi del. Gospodarsko, obrtnijsko, opravno in tergovsko zapisovanje. — Občenje. (Pošilja se po vozni pošti, naznanila po telegrafu, vožnja po železnici; denarji, mera in vaga, državna pisma, banke, loterija.) — Tretji del. Medsebnna pisma. — Pogodbe. — Dolžna pisma — Poroška pisma. — Prepustna pisma. — Tergovinstvo in menjice. — Poslednja sporočila. — Varstvo in skerbstvo. — Zemljiščine stvari. — Četrti del. Razna sodnijska opravila. — Porote. Notarji in njih opravila. — Peti del. Občinske stvari, župovanje. — Dačne stvari. — Vojna postava. — Kolek.

Že iz kazala se razvidi, da bode knjiga zelo obširna, obsegala bo najmanje 26—28 pol v Koledarjevi obliki; zato nadomesti „Spisovnik“ dve drugi družbini knjigi.

5. „Občna zgodovina.“ Spisuje gosp. profesor Josip Stare. VI. snopič konča nemško zgodovino srednjega veka in pripoveduje zgodbe Francozov in Angležev do konca srednjega veka.

9. „Koledar za leto 1880“ z raznoverstnim podučnim in zabavnim berilom.

Spred sodišča.

21. t. m. stal je pred porotniki Franc Presetnik, 24 let star, neoženjen kmečki sin iz Ježice, ki se je 30. junija v družbi tovarišev svojih (Jožefa Juvana, Mihaela Kneza, Janeza Taškarja in Janeza Jerasa) tepel z drugimi fanti, ter Franceta Stuparja iz Črnuč tako hudo s polenom vdaril po glavi, da je ranjenec 3. julija vsled tega umrl. Ker se je Presetnik okoli hvalil, da je Stuparja tako vdaril, da se je koj v tla vtaknil ter se potem skoz 8 dni skrival pred žandarmerijo, dolžé ga kot ubijalca Stuparjevega. Zatoženec pri obravnavi ne taji, da je Stuparja tepel, vendar se izgovarja, da so to storili tudi njegovi tovariši.

Priče enoglasno potrdijo, da se je Presetnik ponašal, da je že s prvim vdarcem Stuparju dovolj dal. Porotniki so prvo vprašanje: ali je Presetnik kriv uboja, le s 7 glasovi potrdili, pač pa so enoglasno potrdili, da je Presetnik kriv težkega telesnega poškodovanja in sodnija ga je obsodila na 2 1/2 leta težke ječe.

Včeraj 26. t. m. se je pričela pred deželno sodnijo in porotniki razprava o tožbi gosp. Antona Štepančiča zoper gosp. J. N. Horaka zavoljo razžaljenja časti. Tožnika je zastopal dr. Kozjek iz Gradca, zatoženca pa zagovarjal dr. Mošć. Poslušalceve je bila dvorana natlačena.

Zatožba pravi, da je gosp. Horak žalil čast A. Štepančičeve z nekim poslanim v „Tagblattu“ št. 68 od 23. marca t. l., v katerem mu je očital, da on rad dela škadale, da je s svojim vednim nespedobnim vedenjem in sumničanjem udov in odbora Marijino bratovščino že skoro razkropil, da se sploh navadno peča z natolcevanjem in švntanjem drugih itd.

Gosp. Horak, pozvan k odgovoru na tožbo, pravi, da je že 30 let pri tej bratovščini, ktere namen je skrbeti za pogreb udov, društvo je staro že 120 let in ima čez 20.000 gl. premoženja; isto tako je že 23 let prednačelnik pomočnega društva. Kar se zatožbe tiče, hoče nastopiti pot dokazovanja resnice. Štepančič je — kar hoče po pričah dokazati — res človek, ki hoče povsod priti na prvo mesto in zato spodrija druge po različnih sredstvih in je napadal prejšnjega načelnika društva gosp. Gašparja Ahčina, ktere ga je celo dolžil, da je najbrže bratovščino ogoljufal za neko srečko, ki je veliko zadela itd. Zateženec navede še več drugih dokazov temu, da St. rad škandale dela. „Poslanica v „Tagblattu“ je bila le zavračanje očitanja, da je g. Horak pri občnem zboru samovoljno ravnal pri volitvi novega odbora, ki ni bil voljen po večini. —

Tožnik A. Štepančič, rojen v Gorici, a že dalje časa v Ljubljani z velikim patosom a v nemščini, ki jo je težko umeti, skuša zanikati, kar je zatoženec o njem pripovedoval, ter postaviti se pred svet kot za blagor udov raznih društev silo vnetega človeka čistega ljudoljubja. Vendar ne more utajiti raznih dogodkov, kterih je kriv po svoji ljubezni do bližnjega.

Priča Gašpar Ahčin je bil več let načelnik bratovščine, pa je zavoljo raznih sitnosti odstopil. Pritrudi tudi, da se mu je sitno zdelo, ker mu je šel St. tako zelo na kapo in enkrat našel, da je društvo po nerednosti odbora imelo 18 gl. škode.

Priča gosp. Miha Pakič je bil 15 let že tajnik bratovščine. Tudi on potrdi, da je St. res nadležen in rad škandale dela. On sam je imel z njim pravdo pri okrajni sodniji v Ljubljani zavoljo razžaljenja časti, a St. se je pogodil z njim ter preklical natolcevanje.

(Dalje sledi.)

Listnica opravištva.

Gosp. I. J. v J. Za poslanih 30 kr. ne več ko enkrat v skróeni obliki.

Hiša

v Ljubljani poleg Ljubjanice z lepim vrtom, posebno pripravna za usnjarijo ali kako drugo tovarno, s lesnim razgledom na planino, se pocer prodá. Več se izvé pri vredništvu „Slovenca.“ (1)

Razpis službe.

V Javorji v dekaniji Šmartno pri Litiji je meseca oktobra mežnarska z orglarijo sklenjena služba izpraznjena. Več o tem se zvé pri cerkvenem predstojništvu v Javorji.